

- ic Sciences held at the University of Barcelona, 3-9 August 2003*. Australia: Casual Productions, pp. 219-222.
- PENSADO, Carmen (2006): «¿Existió alguna vez la ‘variación del romance occidental’?», *Revue de linguistique Romane* 70, pp. 5-19.

JOAN ALEGRET LLORENS
(1941-2021)

Joan Alegret Llorens (Canet de Mar, 1941 – Calella, 2021), després d’haver cursat Peritatge Mercantil, va estudiar Filologia Romànica a la Universitat de Barcelona (1965-1968), formació que va completar als Estudis Universitaris Catalans de l’IEC (1966-1972), on fou deixeble del Dr. Joaquim Molas. A Canet havia fundat la revista *Carrer Ample* (1965-1969), en la qual s’encarregà, entre d’altres seccions, de la crítica cinematogràfica. Alegret fou un gran cinèfil, afeció que també es va reflectir en alguns dels seus treballs literaris. En els anys d’estudiant universitari va assistir a les conferències sobre literatura catalana que entre 1965 i 1967 Gabriel Ferrater va impartir a la Universitat de Barcelona i, per encàrrec del Dr. Antoni Comas, en va fer la transcripció, cosa que va permetre que aquestes lliçons es difonguessin durant molts d’anys i que finalment poguessin ésser publicades (2019).

Acabada la llicenciatura, el 1969 va impartir classes de català a l’Institut de Batxillerat Emperador Carles de Barcelona, en uns cursos organitzats per Òmnium Cultural, quan el català encara no era una assignatura reglada dins l’ensenyament mitjà. El mateix any va llegir la tesi de llicenciatura sobre «*El Guardia Nacional*» (1835-1941) i *la llengua catalana*, dirigida pel Dr. Antoni Comas. Des del 1970 fins al 1979 va exercir la docència com a professor no numerari de literatura catalana a la Universitat de Barcelona. I el 1976 es doctorà amb la tesi titulada *Poesia catalana de l’arxiu de Francesc Renart i Arús (1783-1853). Edició i comentari*, també dirigida pel Dr. Comas. En aquesta primera època Alegret va treballar en la redacció del *Diccionari de Literatura Catalana* (1979), sota la direcció de Joaquim Molas. Entre 1969 i 1973 col·laborà com a crític de narrativa a la revista *El Pont* i entre 1976 i 1978 a la revista *Presència* com a crític teatral. Cal remarcar l’estreta vinculació de Joan Alegret amb la Universitat Catalana d’Estiu, de Prada de Conflent, que li despertà l’interès per la literatura de la Catalunya del Nord. Des del 1971 fins al 2019 hi impartí classes cada estiu i també en va ser membre del Patronat.

El 1979 guanyà per oposició una plaça a professor de literatura catalana a la Universitat de Barcelona, la qual cosa el portà a traslladar-se a Mallorca per impartir la docència a la Facultat de Filosofia i Lletres de Palma —que aleshores era una delegació de la UB—, on va romandre com a professor titular quan es va crear la Universitat de les Illes Balears. El setembre de 1993 obtingué la plaça de catedràtic d’universitat de Filologia Catalana a la UIB, que ocupà fins al 2011, quan es jubilà i passà a ser-ne catedràtic emèrit i investigador col·laborador.

A Mallorca Joan Alegret participà en les activitats de la Societat Arqueològica Lul·liana, tot publicant articles al bolletí d’aquesta entitat i fent-hi algun recital de poesia. Ja anys abans d’instal·lar-se a Mallorca havia col·laborat a la revista *Lluc*. La seva relació amb Mallorca es remuntava als anys d’estudiant universitari per l’amistat amb el seu company el Dr. Joan Miralles Monserrat. Ara bé, instal·lar-se a Mallorca no implicà que es desconnectàs de Barcelona, ja que alternà la residència a l’illa amb sojorns freqüents a Catalunya. Així, seguí assistint a l’Ateneu Barcelonès, entitat de la qual havia estat membre de la junta directiva en la candidatura de renovació democràtica de 1975, juntament amb Montserrat Roig i Josep M. Prim. El 2018 l’Ateneu Barcelonès li va retre un homenatge amb motiu dels 50 anys de ser-ne soci. I, amb Lluís Urpinell i Jordi Vintró, fundà les Edicions Anglo-catalanes.

Com a estudiós de la literatura, Joan Alegret era poc inclinat a aplicar mètodes teòrics predefinits a l'estudi de les obres. El seu mètode, en tot cas, era més bé eclèctic i estudiava les obres literàries amb una atenció centrada en la dada segura, objectiva, fiable, tot atenent fins i tot aquelles informacions que no eren exclusivament literàries. Precisament això li permetia establir relacions i lligams que sempre eren comprovables i, al capdavant, irrefutables. S'ha dit que la seva manera d'aproximar-se a l'obra literària té molt a veure amb el mètode del *close reading*, d'I. A. Richards i del New Criticism; és a dir, en la recerca de les claus interpretatives a partir de la lectura atenta del text mateix.

Com a investigador i professor universitari, Joan Alegret es caracteritzà per l'amplitud del seu camp d'estudi. Va treballar molt especialment la literatura catalana contemporània, en particular els segles XIX i XX; però també es remuntà a èpoques anteriors. A la UIB va assumir assignatures de literatura contemporània, moderna i medieval. La docència va condicionar molt la seva obra d'investigació i potser, fins i tot, li va impedir realitzar una obra de recerca més extensa, per a la qual estava molt dotat. Alegret preparava a consciència les seves classes en uns apunts sempre a mà, que eren un tresor ple de dades, d'observacions i de saviesa. Les classes el duien a llegir, copiar fragments, subratllar, construir guions..., sempre amb una pulcritud inimitable. A la UIB sobretot va impartir assignatures de literatura catalana medieval i moderna en un moment en què el departament no comptava amb especialistes d'aquests períodes. A més, hi va dirigir un bon nombre de tesis doctorals.

Just per citar alguns dels seus treballs sobre literatura medieval i sobre literatura moderna, tots ells posteriors a la seva arribada a Mallorca, podem citar els articles: «Comentari al llibre I, “de Matrimoni”, del *Llibre d'Evast e Blanquerna* de Ramon Llull» (1985), la transcripció del volum de poesia narrativa de Sebastià Gelabert “Tià de Sa Real”, «Pietro Aretino, font literària de Pere Serafi» (1991), «La prosa religiosa impresa en català a la Mallorca del segle XVII: notícia de sis obres» (1998), «L'episodi de Perpinyà a la crònica de Desclot» (2007), «Tots els sonets de Francesc Fontanella» (2009), etc. O els comentaris d'alguns poemes de Pere Serafi i de Francesc Fontanella.

Quant a la literatura del segle XIX, un dels seus primers treballs tracta sobre «*La economia política*, poema didàctic de B. C. Aribau» (1974), que realitzà en col·laboració amb Ernest Lluch. Abans d'instalar-se a Mallorca, ja havia publicat un comentari d'un poema de Marià Aguiló a la revista *Lluc* (1975) amb motiu del 150è aniversari del seu naixement. També va estudiar la poesia de Joan Llàrios de Medrano (1980), així com treballà sobre «La literatura a Catalunya Nord entre 1808 i 1833» (1980). Igualment, estudià les relacions entre les lletres occitanes i les catalanes en articles com «*Mireia i Calendau a L'Atlàntida i Canigó*: influència de Mistral a Verdaguier» (2009) i «El decasílab blanc de Mistral a *Lou pouèmo dóu Rose*» (2016).

Com a investigador de la literatura catalana del segle XX, Alegret va dur a terme treballs de gran interès, com «Presència i funció de la rondalla catalana popular a la *Primera història d'Esther*, de Salvador Espriu» (1975), «Sobre *La Plaça del Diamant*: notes i comentaris» (2018) —on parla de les influències literàries i cinematogràfiques de la novel·la de M. Rodoreda—, o comentaris de poemes de Miquel Costa i Llobera, Maria Antònia Salvà, Josep Carner i Gabriel Ferrater. A més, fou un gran coneixedor de l'obra de Llorenç Villalonga i, amb la seva immensa cultura, el va saber interpretar com poques persones ho han fet. Així, prologà el recull de contes *El llumí i altres narracions* (1968), del narrador mallorquí, i el 1974 publicà dos articles a la revista *Lluc* sobre la narrativa breu de Villalonga. I, més tard, va treure uns treballs de tema villalonguà que avui encara són essencials: els seus comentaris de les novel·les *Les Fures* i *Falses memòries de Salvador Orlan* i, molt especialment, l'article «Sobre les referències històriques de la novel·la *Bearn*» (1988), que és imprescindible per comprendre bé l'obra de l'autor mallorquí. Fins i tot, durant alguns anys acadèmics, impartí un curs de doctorat centrat exclusivament en *Bearn o la sala de les nines*.

Potser per cercar noves maneres d'interessar el públic en la literatura, Joan Alegret inventà una manera original i lúdica de presentar la literatura: parlar dels escriptors a partir dels signes del zodíac. Era una manera de mostrar dades, conceptes i idees que podien semblar massa ardues a un públic poc avesat a la rigidesa dels experts. Sobre aquest tema en va fer nombroses conferències i curssets. I, malgrat el projecte d'escriure'n un llibre (per al qual fins i tot tenia editor), mai no va arribar a dur a terme aquesta obra, que segurament hauria estat un èxit editorial. Alegret emprava els signes del zodíac per dir el que coneixia de cada autor i per fer-lo atractiu al públic.

A més, en els seus treballs sobre la literatura catalana del segle xx hi ha dues línies més que cal remarcar. La primera és la recerca sobre els aspectes mètrics de la poesia contemporània i, molt especialment, l'estudi del tanka, l'estrofa d'origen japonès, que també va estudiar en dos poetes catalans: Carles Riba (1991) i Màrius Torres (2000). Com sabem, aquest interès pel tanka també es va fer palès en el vessant d'Alegret com a poeta i traductor. La segona línia és l'anàlisi detalladíssima de les fonts poètiques franceses del segle XIX en la poesia mallorquina, amb treballs tan interessants com «Sobre les fonts poètiques franceses de Miquel Costa» (1998) o «Les fonts literàries de *La deixa del geni grec*» (2004), i l'estudi, també, de la poesia d'un altre *afrancesat*: Llorenç Riber (2011). Alegret tenia un coneixement molt profund de la poesia francesa del XIX, que havia llegit molt minuciosament, la qual cosa li permetia detectar-ne les petjades en els nostres poetes.

A aquesta valuosa obra com a investigador cal afegir que va tenir també un especial interès per alguns poetes contemporanis, als quals prologà llibres, com David Jou, Teresa d'Arenys, August Bover, Lluís Urpinell, etc. Alegret va deixar nombrosos estudis i articles literaris inèdits i d'altres perduts en publicacions disperses, per la qual cosa és necessari que tota aquesta obra sigui reunida i editada en volums.

Una altra faceta de Joan Alegret va ser la traducció poètica. Va traduir al català un centenar de sonets occitans, que estan en curs de publicació. També va fer la versió catalana d'un centenar i mig de sonets portuguesos (65 dels quals foren publicats), que sobretot tenen com a denominador comú l'interès pel barroc. I, a més, va traduir tres-cents trenta-tres tankes japonesos. Igualment, va conrear la poesia, també en la forma del tanka, i en publicà una selecció titulada *Poemes* (2002) al número 126 de la col·lecció Poesia de Paper que editava l'Obra Social i Cultural de «Sa Nostra». Tot i això, una gran part dels seus poemes han quedat inèdits. I sabem que també escrivia un diari, que de moment resta inèdit.

Joan Alegret va ser un savi insòlit i irrepètible, que deixà una petjada inesborrable en els seus amics, alumnes i companys. Home de coneixements enciclopèdics que abastaven els terrenys més diversos i llunyans, es caracteritzà per la generositat a l'hora de transmetre el seu saber. Tot i que va deixar una obra no gaire extensa i en bona mesura inèdita, els seus treballs són d'una solidesa impecable, fruit del rigor i de la intensitat amb què treballava. Joan Alegret fou un gran professor, un bon escriptor i traductor, un magnífic estudiós de la literatura i, sobretot, un company i amic excel·lent.

Pere ROSSELLÓ BOVER
Universitat de les Illes Balears

MANUEL SECO REYMUNDO
(1928-2021)

Manuel Seco murió en Madrid, donde había nacido, el día 16 de diciembre de 2021. Para muchos, su ausencia pasará inadvertida. Para algunos, con su muerte se pierde uno de los mejores filólogos españoles del siglo xx, y esa es razón más que suficiente para que en las páginas de *Estudis*